

Tiszteletteljes kérelmünket megismételve, az összes állami erdő-tisztek nevében maradtunk Nagyméltóságú miniszter urnak alázatos szolgálói:

Budapest, 1911. márczius 17.

Szabó József s. k.
m. kir. erdőtanácsos, jegyző.

Marosi Ferencz s. k.
m. kir. főerdőtanácsos, elnök

Állami erdészetünk.

A Pesti Hirlap f. évi február hó 12-iki és 19-iki számaiban ilyen czimen bellusi Baross Kálmán tollából két részletben oly közlemény jelent meg, mely a földmivelésügyi miniszter részéről kiadott s az ország földmivelésügyét ismertető évi jelentés bizonyos adatainak teljesen helytelen alkalmazása mellett, a magyar erdészetet és annak gazdasági eredményeit igen ferde világitásban mutatja be.

Az említett évi jelentésben „a kincstári erdők vágásterületei és fatermése, valamint pénzügyi eredményei“ czimen az illető évben tényleg végrehajtott fahasznalatoknál fölmerült azok a kiadások és bevételek vannak föltüntetve, amelyek épületi és tűzifáért annak az évnek terhére és illetve javára tényleg kiadattak és illetve készpénzben tényleg bevétettek.

Ebben az egybeállításban természetszerűleg nem szerepelnek a kincstári erdőbirtok számottevő egyéb bevételei és nem a készpénz helyett időlegesen értékpapirokkal történt fizetések; amiért is ez az egybeállítás semmi körülmények között sem szolgálhat arra a célra, hogy a kincstári erdőgazdaság eredményeinek helyes megvilágításához kész anyagul szolgáljon, sem arra, hogy abból ilyen természetű következtetéseket levonni lehessen.

Más rendeltetésű részleges adatoknak kellő hozzáértés nélkül, általános eredményekre vonatkoztatva történt téves alkalmazása eredményezte tehát azokat a torzképeket, amelyekben cikkiró a magyar erdőgazdaságot bizonyos kedvteléssel föltüntetni igyekezett.

Ha cikkiró az 1,284.514 hektár magyarországi kincstári erdőbirtok pénzügyi eredményeit komoly bírálat tárgyává tenni kívánta,

az ügy érdekében vehetett volna magának annyi fáradságot, hogy az állami számszéknek az 1909. évi zárszámadás részletezését föltüntető kiadványából az állami erdőket illető adatokat vegye ilyen szempontokból alapul.

Ezekből az adatokból megállapíthatta volna, hogy az állam-erdőknél 1909-ben a kiadás, nem mint ő írja, 13,968.000, hanem 16,192.721 korona 38 fillér, a bevétel pedig nem 16,764.000 korona, hanem 20,311.689 K 95 fillér volt. A tiszta nyereség tehát nem 2,796.000 K, hanem 4,118.967 K 57 fillér, illetve az államerdészet jövedelmét csökkentő 1909. évi adományok és kedvezmények 529.828 K 47 fillér értékével együtt 4,646.796 korona 04 fillér. 1900-ban pedig nem 8,266.000 K, hanem 9,827.970 K 83 fillér kiadással szemben az állami erdőbirtok bevétele nem 12,943.000 K, hanem 13,344.441 K 28 fillér, a tiszta jövedelem tehát nem 4,677.000, hanem csak 3,516.470 K 45 f, illetve az államerdészet jövedelmét csökkentő adományok és kedvezmények 1900. évi 382.320 K értékével együtt 3,898.790 K 45 fillér volt.

Nem áll tehát az, hogy az állami erdők jövedelme 1900-tól 1909-ig a felére apadt, hanem a zárszámadásilag egybeállított pontos adatok azt igazolják, hogy a kedvezmények és adományok értékének beszámításával tett egybevetés szerint ezen időtől 748.005 K 55 fillérrel emelkedett.

Még a cikkíró részéről követett számítási alapon is, de pontos számadatok alkalmazásával a hektáronkénti tiszta jövedelem 1900-ban nem 3 K 75 fillér, hanem csak 3 K 12 fillér volt, s ez az erdmény nem hogy esett 1909-ben 2 K 18 fillérre, hanem fölemelkedett 3 K 62 fillérre.

Ebben a cikkíró részéről alkalmazott számításban az 1909. évet terhelőleg benn szerepel 21.738 hektár terméketlen terület és 143.771 ha véderdő, vagyis olyan erdőterület, mely az ott ma üzhető rendszeres használat mellett vagy az elkopárosodásnak lenne kitéve, vagy nem szolgálhatna az alatta elterülő gazdaságilag művelt földek s esetleg létesítmények oltalmára, amiért is rajta ma vagy minden használatot szüneteltetni kell, vagy csak nagyon korlátozott használatok gyakorolhatók.

Ezen, összesen 165.509 ha levonásával a magyarországi állami erdőbirtok gazdaságilag hasznosíthatónak tekinthető területe

1,119.005 *ha*, amiből 982.861 *ha* az erdő és 136.142 *ha* egyébként hasznosított terület, nevezetesen: 2350 *ha* beltelek, 9940 *ha* szántó, 26.131 *ha* rét, 30.729 *ha* legelő és 66.994 *ha* havasi legelő.

Ha az 1909-ben gazdaságilag hasznosítható volt ezen területtel oszttunk be az 1909. év tiszta jövedelmébe, úgy már realisabb adatot, *ha*-ként 4 K 15 f tiszta jövedelmet nyerünk.

Ez a gazdaságilag művelhető birtok tiszta jövedelme; — de nem annak a birtokterületnek *ha*-kénti tiszta jövedelme, amely gazdaságilag tényleg művelve lett.

Mert köztudomásu, hogy a magyar erdőbirtok az állam-erdészet vezetősége részéről régóta szorgalmazott, de az ország pénzügyi viszonyai és közgazdasági helyzete miatt eddig nem biztosított beruházások híján, legfőképen pedig a szállítóeszközök tökéletlensége, sőt nem egy helyütt abszolút hiánya miatt *egy tekintélyes részében gazdaságilag egyáltalán nem művelhető*, a többi részében pedig a szállítóeszközök fejletlensége jórészt még nagyon is korlátozza a belterjesebb gazdálkodás kialakulását s vele a tiszta jövedelem jelentékenyebb emelésének lehetőségét.

Az állami erdők 1909. évi főhasználatának a gazdasági tervek szerinti aránya 9800 *ha* faállomány tömegének felel meg. Ezzel szemben a tényleg végrehajtott fahasználatok aránya csak 8175 *ha* faállomány tömegével egyenlő, úgyhogy 625 *ha* faállomány tömegének megfelelő évi fatermés maradt használatlanul, ami másszóval azt jelenti, hogy 63.000 *ha* erdő a hozzáférhetetlenség miatt *gazdaságilag művelve nem lett*.

Ha a jövedelemarány reális megállapításához ezt a területet is leütjük az állami erdők területéből, úgy a hektáronkénti évi jövedelem már 4 K 40 fillérre rug!

Annak megvilágítására pedig, hogy a beruházások hiánya mennyire megbénítja a gazdaság előbbrevitelét, szolgáljon bizonyoságul az a körülmény, hogy az állami erdők bizonyos részeinek hozzáférhetetlensége miatt már 20.035 *ha* erdő faállományának megfelelő fatermésbeli készlet áll lábon értékesítenlenül felhalmozva, ami *ha*-ként átlag csak 700 koronával — kat. holdanként tehát 400 koronával — értékelve is, mintegy 14 millió korona igénybe nem vett állami jövedelmet, meddön készletezett államvagyonot jelent.

Ott, ahol az államerdészet a rendelkezésére jutott szerény anyagi eszközökkel modern szállítóberendezéseket létesíthetett s azok segítségével módja nyílott a gazdaság belterjességének fokozására és illetőleg a fatermésnek belterjesen visszahajtott házilagos előkészítésével kapcsolatos értékesítésére, ott olyan gazdasági sikereket ért el, amelyek a magántulajdonban levő birtokon elért gazdasági eredményeket is messze túlhaladják.

Hogy példát is említsünk: a besztérczebányai erdőigazgatóság kerületébe tartozó 13419 ha térfogatu feketegarami kincstári erdőbirtokon *) az 1907. évi terület szerint a tővön 1,115.554 K 60 f-ért eladott 5 évi fatermés tömörköbméterenként csak 5 K 52 f tőárat eredményezett, míg ugyanezen birtokon — a legutolsó évek nem kedvező konjunkturái daczára — a végzett beruházások folytán már házilag előkészített fatermésért tömörköbméterenként 11 K 40 f, vagyis kétszer akkora tőár volt biztosítható, ami ennek az erdőgazdaságnak évi jövedelmét az évi 43.000 m^3 fatermés után 252.840 koronával emelte.**)

Ilyen példák egész sorozatát hozhatnók föl. Utalunk azonban e helyett az „Erdészeti Lapok“ f. évi I. füzetére, mely idevonatkozóan bőséges bizonyító anyaggal szolgál s a czikkíró állításaival szemben is bizonyítja azt a való tény, hogy a kincstári erdészet mindenütt, ahol a belterjes gazdaság és az azzal kapcsolatos házilagos termelés előfeltételeinek biztosítására szolgáló eszközök rendelkezésére jutottak, a gazdaság fejlesztése terén minden tekintetben igen örvendetes eredményeket ér el.

És éppen a gazdasági eljárásokban történt ennek a változásnak a folyamánya, hogy már az 1909. év gazdasági eredményei kedvezőbbek, mint az előző évekéi s hogy az 1910. év nemsokára egybeállítandó számadatai még sokkal előnyösebb eredményekről fognak beszámolni.

Amint ugyanis az eddig rendelkezésre jutott adatokból megállapítható, az 1910. évre vonatkozó s a pótkelzési időszak végéig várható volt 14,585.813 K kiadással szemben 21,909.930 K várható bevétel jelentkezik, ami már magában 7,324.117 K tiszta hasznot jelent.

*) A karámi és dobrosi erdőgondnokságok.

***) Az erdei vasutakba fektetett beruházási költséget a szállításért külön szedett tarifális díjtétellel amortizálják.

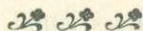

Ha ehhez az összeghez hozzávesszük az állami erdészet jövedelmét csökkentő adományoknak 1910. évre még meg nem állapított, de az előző évinél nem kisebb értékét, vagyis 529.528 K-át, úgy az 1910. év tiszta bevétele 7,853.645 K, ami a magyarországi állami erdőbirtok gazdaságilag hasznosítható 1,119.005 *ha* területére *ha*-ként és évente 7 K 01 f tiszta hasznot jelent.

Szolgáljon ezuttal ennyi a téves adatok révén esetleg félrevezetett közvélemény fölvilágosítására.

A cikkírónak szerfölött felületes adataihoz és egészen téves eredményeihez fűzött közgazdasági okoskodásai, amelyek a magyar kincstári erdőgazdasággal kapcsolatos kérdéseket művelt népek gazdasági történetében példátlanul álló olyan különleges eljárással ajánlják megoldani, aminőnek igénybevételére magyar kormány és törvényhozás bizonyára sohasem akad, nézetünk szerint komoly tárgyalásra nem alkalmasak; azokkal tehát nem látjuk helyénvalónak foglalkozni.

Kaán Károly.

Mensa Akademia Selmeczbányán.

Hivatkozással az Erdészeti Lapok 1911. évi III. füzetében közölt sóhajunkra, a legnagyobb örömmel adhatjuk tudomására a magyar erdészeti szakköröknek, hogy a Mensa Akademia márczius 1-én megnyílt, egyelőre 60 főisk. hallgató számára.

Oka ezen csekély számnak egyrészt a kezdet szerfölött sok nehézsége, másrészt a Mensa elhelyezése s ezzel a hely szüke.

Ezen 60 étkező közül 6 teljesen-, 12 fél- és 14 negyed-ingyenes, a többi, tehát 28 teljes fizetéses, kik a 20 kor. havi ebédidjat fizetik. A kedvezményes helyek létesítése olykép vált lehetségessé, hogy a Segélyegylet a tőkéje után járó kamatokat s egyéb, e célra fordítandó bevételeit ezentul nem pénzben osztja ki, havisegélyek címén, hanem a 32 kedvezményes étkező Mensa-dijához fizeti.

Tekintve a Segélyegylet szűk anyagi helyzetét, ezidőszerint nincs abban a helyzetben, hogy minden Mensa-tagnak legalább némi kedvezményt nyújtson. Idők folyamán remélhetőleg oly helyzetbe kerülhet, hogy nemcsak a tiszta, egészséges és izletes étkekre fog gondot fordíthatni, hanem az étlapot is kibővíti oly mértékben, hogy az a drágább vagy mondjuk a négy-